

Liikenteessä käytettäviä vaihtoehtoisia polttoaineita, latausjärjestelmiä ja ajoneuvojen yhteensopivuutta koskevat merkinnät

Määräyksen tausta ja säädösperusta

Määräyksellä toimeenpannaan standardin EN 17186:2019 valmistumisen myötä tielikenteen ajoneuvojen julkisten latausjärjestelmien ja latauksessa käytettävien sähköpistokkeiden ja -pistorasioiden merkintöjä koskevat vaatimukset. Asiasta on säädetty EU-tasolla direktiivissä 2014/94/EU, jäljempänä jakeluinfradirektiivi. Kansallisesti kyseisistä merkintävaatimuksista on säädetty Laissa liikenteessä käytettävien vaihtoehtoisten polttoaineiden jakelusta (478/2017), jonka 5 §:ssä Liikenne- ja viestintävirastolle on annettu valtuudet määrätä tarkemmin lain soveltamisalaan liittyvistä käyttäjille annettavista tiedoista ja merkinnöistä sekä niiden voimaantulosta.

Jakeluinfradirektiivin tarkoittamista merkinnöistä vaihtoehtoisin polttoaineita koskien on annettu määräykset jo aiemmin vuonna 2018, ja sen sisältö yhdistetään nyt uutena veloitteena tulevan latausjärjestelmiä koskevien merkintävaatimusten kanssa. Uudet vaatimukset merkinnöistä mm. latauslaitteisiin ja sähkökäyttöisiin ajoneuvoihin on tarkoitettu EU:ssa sovellettavaksi 24 kuukauden kuluttua sitä koskevan standardin julkaisemisesta eli 20.3.2021 alkaen.

Määräyksen valmistelu

Määräyshankepäätös on annettu 17.12.2020. Määräysluonnos on valmisteltu Liikenne- ja viestintävirastossa. Määräysluonnoksesta varattiin sidosryhmille tilaisuus antaa kirjalliset lausunnot ajalla 22.12.2020 - 25.1.2021.

Muutokset ja arvio määräyksen vaikutuksista

Uusilla latausjärjestelmiin liittyvillä merkinnöillä pyritään edistämään jakeluinfradirektiivin soveltamista Suomessa mahdollisimman yhdenmukaisella tavalla muun EU-alueen kanssa.

Määräykseen nyt toteutettavalla muutoksella edistetään kuluttajan tietoisuutta tarjolla olevien latausjärjestelmien ja sähkökäyttöisten autojen yhteensopivuudesta keskenään ja siten osaltaan edistetään sähköverkosta ladatun sähkön käyttöä ajoneuvojen käyttövoimana.

Ajoneuvojen valmistajille ja maahantuojille sekä julkisia latauspalveluita tarjoaville kaupallisille toimijoille aiheutuisi hieman kustannuksia merkintöjen asettamisesta.

Yksityiskohtaiset perustelut

Jo aiemmin annetun määräyksen mukaan vaihtoehtoisista polttoaineista käyttäjille annettaviin tietoihin polttoaineiden yhteensopivuuden merkitsemisestä sovelletaan standardia SFS-EN 16942:2016. Standardin SFS-EN 16942:2016 myötä harmonisointiin jo aiemmin kaupallisten neste- ja kaasumaisten polttoaineiden merkinnät siitä, mitä vaihtoehtoista polttoainetta ajoneuvossa voidaan käyttää. Merkinnät on tarkoitettu esitettäväksi vaihtoehtoisten polttoaineiden tankkauspaikoissa, moottoriajoneuvoissa, moottoriajoneuvon edustusliikkeissä ja moottoriajoneuvojen ohjekirjossa.

Nyt määräykseen lisätään viittaus ajoneuvojen sähkölatausjärjestelmiä koskeviin tunnusmerkintöihin liittyvään standardiin EN 17186:2019 " Ajoneuvojen ja infrastruktuurin yhteensopivuus. Sähköajoneuvojen voimanlähdettä koskevien tietojen ilmoittaminen kuluttajalle (graafinen esitys)".

Moottoriajoneuvolla tarkoitetaan standardissa SFS-EN 16942:2016 myös jakeluinfradirektiivissä tarkoitettuja aluksia, mutta kansallisesti liikenteessä käytettävien vaihtoehtoisten polttoaineiden jakelusta annetussa laissa meri- ja sisävesialusten maasähkön syötön ja maakaasun tankkauspisteiden ei ole sen perustelujen mukaan katsottu kuuluvan julkisen lataus- tai tankkauspisteiden määritelmään, koska nämä eivät ole kaikkien käyttäjien käytettävissä olevia lataus- tai tankkauspisteitä. Lain perustelujen mukaan meri- ja sisävesialusten maasähkön syötön ja maakaasun tankkauspisteiden osalta laista ei myöskään kohdistuisi vaatimuksia koskien käyttäjille annettavia tietoja. (HE 25/2017 vp, s. 11) Määräys koskee siten vain tieliikenteessä käytettäviä moottoriajoneuvoja (M- ja N-luokat) sekä L-luokan ajoneuvoja. Soveltamisalaan eivät kuitenkaan kuulu mm. kevyet sähköajoneuvot eivätkä sähköavusteiset polkupyörät L-luokan ajoneuvojen tyyppihyväksyntää koskevan asetuksen (EU) N:o 168/2013 soveltamisen rajauksen mukaisesti.

Standardeissa määritellään kullekin käytettävälle merkinnälle muoto ja symboli, jonka on tarkoitus ilmaista ajoneuvon käyttäjille polttoaineen yhteensopivuudesta tankkauspisteellä tai latauslaitteen ja sen sähköpistokkeiden soveltuvuus suhteessa auton sähkölatauksen tekniseen toteutukseen. Lisäksi kyseisissä standardeissa määritellään merkinnän sijoituspaikat tankkaus- ja latauspisteillä, latauskaapeleissa, ajoneuvoissa, ajoneuvojen ohjekirjoissa sekä ajoneuvojen myyntipisteissä.

Standardin SFS-EN 16942:2016 liitteessä A on luettelo standardin julkaisuhetkellä tiedossa olevista vaihtoehtoisista polttoaineista, joita merkinnät koskevat. Latausjärjestelmiin liittyvässä standardissa EN 17186:2019 on esitetty vaatimukset mm. merkintöjen ulkoasusta ja mitoituksesta sekä niissä käytettävistä kirjaintunnuksista riippuen latauslaitteen sähköteknisistä ominaisuuksista ja laitteeseen sopivista latauspistokkeista.

Standardeja ei ole julkaistu suomen ja ruotsin kielellä vaan englanniksi, joten niistä saa pyydettäessä tietoja suomen tai ruotsin kielellä Liikenne- ja viestintävirastolta säädöksissä viitattavien standardien kielestä annetun lain (553/1989) 7 §:n mukaisesti.

Ennen määräyksen voimaantuloa Euroopan unionin markkinoille saatettuun moottoriajoneuvoon tai irralliseen latauskaapelin sähköpistokkeeseen ei sovelleta määräyksessä tarkoitettua standardia EN 17186:2019 eikä velvoitetta käyttää mainitussa standardissa määriteltyjä merkintöjä. Sen sijaan vaihtoehtoisten polttoaineiden yhteensopivuutta koskevaa standardia SFS-EN 16942:2016 on sovellettu jo aiemmin annetun vastaavan määräysversion mukaisesti kaikkiin julkisiin tankkauspisteisiin ja 12.10.2018 tai sen jälkeen käyttöön otettuihin moottoriajoneuvoihin ja niiden ohjekirjoihin, mikä tulee ottaa huomioon tämän määräyksen siirtymämääräyksissä.

Määräyksen aikataulu/voimaantulo

Määräys on lähetetty lausuntokierrokselle ja notifioitu ennakkoon komissiolle joulukuussa 2020. Määräys on tarkoitus antaa niin, että se tulee voimaan 20.3.2021.